

nr. 738.835

KORT VERSLAG VAN DE BIJEENKOMST VAN VERTEGENWOORDIGERS VAN EEN
AANTAL POLITIEVERBINDINGEN, GEHOUDEN OP 17 MAART 1964, TE
's-GRAVENHAGE
=====

Aanwezig zijn de heren:

Van de politieverbindingen:

- Delft
- Almelo
- Dordrecht
- Leiden
- Emmen
- Emmen
- R.P. Amsterdam
- Kon.Marechaussee
's-Gravenhage
- R.P. Winschoten
- Deventer
- Hengelo (O)
- Vlaardingen
- Zaandam
- Hilversum
- Schiedam
- Velsen

Van de B.V.D.:

Mr. J.S. Sinnighe Damsté (Voorzitter),

Mr. SINNINGHE DAMSTÉ de vergadering openend, deelt mede, dat , van het Wapen der Koninklijke Marechaussee, wegens zijn verzocht ontslag uit de dienst, voortaan deze vergaderingen niet meer zal bijwonen. Voor zijn positieve bijdrage aan deze vergaderingen betuigt Mr. DAMSTÉ zijn dank.

Voorts begroet Mr. DAMSTÉ in het bijzonder de heren en , die voortaan de I.D.-vergaderingen zullen bezoeken, alsmede de heer , vertegenwoordiger van Commissaris te Dordrecht.

Hierna gaat Mr. DAMSTÉ over tot het houden van zijn aangekondigde inleiding over de recente aanvallen tegen de BVD.

In de vorige vergadering was aan de orde, of de Britse veiligheidsdienst - in de Profumozaak - wel voldoende actief was geweest. De BVD is nog niet onderwerp van zulk een onderzoek geweest, maar staat eerder bij het publiek onder verdenking te actief te zijn, of mogelijk bij zijn activiteit niet binnen zijn grenzen te blijven. In de telefoonaffaire kwam de Dienst zonder verliezen en eerder gesterkt te voorschijn, maar de Kamercommissie vroeg met klem om eventuele klachten bij haar in te dienen en dit leverde inderdaad een stroom van brieven op. Wat tot dusver tegen de BVD is ingebracht, prouweert niet tegen de Dienst: in zeer veel gevallen zijn de betrokkenen niet bij de Dienst bekend of hebben zij nimmer de aandacht van de Dienst gehad en in de overblijvende gevallen heeft de Dienst zich naar het voorkomt niets te verwijten.

In januari j.l. werd er echter een frontale aanval gedaan door het Verbond van Wetenschappelijke Onderzoekers, dat jarenlang bezig geweest is om door een speciale commissie uit zijn midden de praktijk van het antecedentenonderzoek door de BVD te bestuderen. Het rapport van deze commissie is door het bestuur van het VWO gepubliceerd in zijn orgaan "Wetenschap en Samenleving" van december 1963, een werkelijke publicatie omdat dit geschrift openlijk verkrijgbaar is. De Minister van BiZa, om zijn oordeel gevraagd, heeft het rapport "onwetenschappelijk" genoemd, een mening welke het Verbond kennelijk geïrriteerd heeft, en verder meegedeeld dat de Kamercommissie dit rapport in behandeling zou nemen, zodat er voorshands niet over gesproken kan worden. Deze laatste omstandigheid is ook reden, dat van de zijde van de BVD nog geen gevolg is gegeven aan het voornemen om in hetzelfde orgaan een verweerschrift te plaatsen. Inmiddels is er geen enkele reden om niet in deze kring op dat rapport in te gaan, te eerder omdat de Politie ook ingeschakeld is voor antecedentenonderzoek en bovendien het VWO aan het begrip "BVD" de merkwaardige uitbreiding heeft gegeven om daaronder mede alle instanties te begrijpen die een soortgelijke werkwijze en doelstelling hebben !

Vandaar bespreking van dat VWO-rapport: Het VWO baseert zijn bevindingen op "toevallig ter kennis verkregen feiten", maar is niet bereid die feiten te noemen, zodat elke controle op die feiten ontbreekt.

Het VWO beweert, dat het zich niet om inlichtingen tot de BVD kon wenden, omdat deze dienst toch geen inlichtingen zou geven. Een jaar geleden echter heeft het Hoofd van de BVD het lid van de speciale commissie van het VWO, meegedeeld, zeer wel tot een gesprek bereid te zijn, omdat zulk een gesprek voor het doel van de commissie wel noodzakelijk zou zijn. Daaraan is geen gevolg gegeven; zelfs wordt nu beweerd, dat het VWO reeds vóór dat gesprek besloten had niet met de BVD te spreken !

De methode om zich tegen de BVD richtende, daarbij tevens ongenoemde anderen te bedoelen, is wel hoogst onwetenschappelijk en bovendien onbehoorlijk. Overigens blijkt voldoende, dat het VWO, juist opkomende voor academisch gevormden, niet weet dat de BVD niet wordt ingeschakeld door O.K. & W., zodat de hoofd-aanval ten onrechte tegen de BVD gericht is.

Het VWO disqualificeert de Kamercommissie voor de BVD door, opkomend voor de politieke tegenstanders van de grote partijen, de objectiviteit van dit college in twijfel te trekken: De Kamercommissie zou tekort schieten in gevoel voor het belang van de wetenschap en voor de vrijheid van overtuiging en meningsuiting. Weinig respect voor de volksvertegenwoordiging !

Het VWO heeft een literatuuropgave gegeven, doch daaruit weggelaten tal van vindplaatsen welke bewijs tegen de stellingen van het VWO inhouden, in het bijzonder Kamerstukken. Ja zelfs verwijst men naar een artikel in "De Groene", doch verzwijgt dat de daar geciteerde dat artikel "zeer tendentieuus" heeft genoemd !

Ondanks al hetgeen door Ministers en de Kamers gezegd is, persisteert het VWO bij de visie, dat de BVD niet alleen feitelijke rapporten verstrekt, maar t.a.v. benoemingen ook advies geeft. De BVD wordt suggestieve kracht toegekend en de indruk wordt gewekt dat de Dienst zich aan contrôle wil onttrekken. Maar niet vermeld wordt, dat het Hoofd van de Dienst juist aan had meegedeeld, niet tegen contrôle te zijn, b.v. van een Ombudsman i.p.v. de Kamercommissie.

Spreker maakt nog tal van opmerkingen. De quintessens is, dat de aanval van het VWO eigenlijk niet betreft de werkzaamheid van de BVD, maar het benoemingsbeleid van de Overheid. Dit had ook kunnen geschieden zonder zelfs maar de BVD te noemen !

Argumentatie en betoogtrant dragen meer het kenmerk van een politiek schotschrift dan van een verantwoorde bestudering. De leden van de studiec commissie hebben zich, de doelstelling van hun verbond vergetende, kennelijk op sleeptouw laten nemen door Prof. Wertheim, die al vele jaren op allerlei manieren tegen de BVD strijdt.

De wijze waarop antecedentenonderzoeken geschieden, de gevallen waarin en de wijze van mededeling aan de daarvoor in aanmerking komende instanties, worden nog eens gememoreerd; ze zijn in deze kring bekend.

Natuurlijk blijft altijd de mogelijkheid open, dat de door de BVD verstrekte gegevens niet geheel stroken met de werkelijkheid; zoals ook rechterlijke dwalingen mogelijk blijven.

De Dienst mag echter rustig zeggen, dat met grote omzichtigheid te werk wordt gegaan. De door en voor de Politie ontworpen richtlijnen voor exploitatie van politieke gegevens beogen hetzelfde.

Resumerende: Aanvallen zullen op een instituut als de BVD wel altijd worden gedaan, de Dienst heeft niet de illusie populair te worden, maar streeft er wel naar toch zoveel vertrouwen bij het publiek te verkrijgen, dat op medewerking in de vervulling van zijn taak kan worden gerekend. Dit geldt natuurlijk ook voor de Politie. De recente aanvallen hebben de leidende functionarissen van de BVD bepaald niet ontmoedigd.

Discussie

De heer _____ stelt, dat _____, toen hij burgemeester van Zaandam was, toch ook "aan antecedentenonderzoeken deed".

Mr. DAMSTÉ beaamt dit; ook als Minister van Wederopbouw ! Spreker herinnert eraan, dat _____ indertijd een achttal klachten over de BVD heeft gehad, welke hij in de Eerste Kamer ventileerde. Slechts één geval was herkenbaar en hier trof de Dienst geen blaam.

De heer _____ merkt op, dat er in het verleden van de zijde van de oppositie duidelijk begrip is ondervonden. _____, die het VWO geenszins in bescherming wil nemen, zegt dat één der bezwaren door de VWO-commissie naar voren gebracht, nl. het verstrekken van inlichtingen aan burgers, hem wel aanspreekt. Deze aangelegenheid is besproken in de voormalige werkgroep inzake regeling exploitatie politieke gegevens. Mr. DAMSTÉ antwoordt, dat deze kwestie inderdaad aan een uitvoerige discussie onderworpen is geweest. Dat politieke informaties worden verstrekt aan particulieren, is nodig omdat zij door de overheid worden ingeschakeld voor defensieopdrachten. De particulieren die ervoor in aanmerking komen om politieke gegevens te ontvangen en deze te interpreteren, hebben eenzelfde opleiding ontvangen als de bij soortgelijke aangelegenheden betrokken ambtenaren.

_____ merkt o.m. in zijn repliek op, dat deze regeling hem geconstrueerd lijkt. Hij blijft bezwaar gevoelen tegen het prijsgeven aan particulieren van geheimen betreffende werknemers, die men eventueel toch te werk stelt. Mr. DAMSTÉ antwoordt dat, wanneer particulieren niet doen wat op grond van de verstrekte politieke gegevens in verband met de beveiliging geboden is, zal moeten worden nagegaan of de veiligheid van de staat wordt bedreigd, zo ja, dan zal de Minister beslissen in hoeverre maatregelen moeten worden getroffen. In een particulier bedrijf beslist in eerste instantie omtrent het al of niet aannemen van personeel in het kader van de beveiliging de directie.

Naar aanleiding van vragen door enige aanwezigen gesteld, deelt Mr. DAMSTÉ mede, dat er geen politieke screening bij het onderwijs van de zijde van de BVD plaats vindt.

In overleg met de aanwezigen stelt Mr. DAMSTÉ de datum van de volgende vergadering vast op 16 juni 1964. Het onderwerp van bespreking zal zijn: "Randverschijnselen van het rechts en links extremisme".

KORT VERSLAG VAN DE BIJEENKOMST VAN VERTEGENWOORDIGERS VAN DE
ELF GROOTSTE POLITIEVERBINDINGEN, GEHOUDEN OP 19 MAART 1964
TE 's-GRAVENHAGE

=====

Aanwezig zijn de heren:

Van de politieverbindingen:

- Arnhem
- Amsterdam
- Groningen
- Rotterdam
- 's-Gravenhage
- Nijmegen
- Nijmegen
- Amsterdam
- Rotterdam
- Arnhem
- Enschede
- Groningen
- Tilburg
- Eindhoven
- Eindhoven
- 's-Gravenhage
- Utrecht
- 's-Gravenhage
- Haarlem

Van de B.V.D.:

Mr. J.S. Sinninghe Damsté (Voorzitter),

Alvorens over te gaan tot het houden van zijn aangekondigde inleiding over de recente aanvallen tegen de BVD, heet Mr. DAMSTÉ in het bijzonder de commissaris van Gemeentepolitie te Arnhem, de heer welkom in deze vergadering.

In de vorige vergadering was aan de orde, of de Britse veiligheidsdienst - in de Profumozaak - wel voldoende actief was geweest. De BVD is nog niet onderwerp van zulk een onderzoek geweest, maar staat eerder bij het publiek onder verdenking te actief te zijn, of mogelijk bij zijn activiteit niet binnen zijn grenzen te blijven. In de telefoonaffaire kwam de Dienst zonder verliezen en eerder gesterkt te voorschijn, maar de Kamercommissie vroeg met klem om eventuele klachten bij haar in te dienen en dit leverde inderdaad een stroom van brieven op. Wat tot dusver tegen de BVD is ingebracht, prouveert niet tegen de Dienst: in zeer veel gevallen zijn de betrokkenen niet bij de Dienst bekend of hebben zij nimmer de aandacht van de Dienst gehad en in de overblijvende gevallen heeft de Dienst zich naar het voorkomt niets te verwijten.

In januari j.l. werd er echter een frontale aanval gedaan door het Verbond van Wetenschappelijke Onderzoekers, dat jarenlang bezig geweest is om door een speciale commissie uit zijn midden de praktijk van het antecedentenonderzoek door de BVD te bestuderen. Het rapport van deze commissie is door het bestuur van het VWO gepubliceerd in zijn orgaan "Wetenschap en Samenleving" van december 1963, een werkelijke publicatie omdat dit geschrift openlijk verkrijgbaar is.

De Minister van BiZa, om zijn oordeel gevraagd, heeft het rapport "onwetenschappelijk" genoemd, een mening welke het Verbond kennelijk geïrriteerd heeft, en verder meegedeeld dat de Kamercommissie dit rapport in behandeling zou nemen, zodat er voorshands niet over gesproken kan worden. Deze laatste omstandigheid is ook reden, dat van de zijde van de BVD nog geen gevolg is gegeven aan het voornemen om in hetzelfde orgaan een verweerschrift te plaatsen. Inmiddels is er geen enkele reden om niet in deze kring op dat rapport in te gaan, te eerder omdat de Politie ook ingeschakeld is voor antecedentenonderzoek en bovendien het VWO aan het begrip "BVD" de merkwaardige uitbreiding heeft gegeven om daaronder mede alle instanties te begrijpen die een soortgelijke werkwijze en doelstelling hebben !

Vandaar bespreking van dat VWO-rapport: Het VWO baseert zijn bevindingen op "toevallig ter kennis verkregen feiten", maar is niet bereid die feiten te noemen, zodat elke contrôle op die feiten ontbreekt.

Het VWO beweert, dat het zich niet om inlichtingen tot de BVD kon wenden, omdat deze dienst toch geen inlichtingen zou geven. Een jaar geleden echter heeft het Hoofd van de BVD het lid van de speciale commissie van het VWO, meegedeeld, zeer wel tot een gesprek bereid te zijn, omdat zulk een gesprek voor het doel van de commissie wel noodzakelijk zou zijn. Daaraan is geen gevolg gegeven; zelfs wordt nu beweerd, dat het VWO reeds vóór dat gesprek besloten had niet met de BVD te spreken !

De methode om zich tegen de BVD richtende, daarbij tevens ongenoemde anderen te bedoelen, is wel hoogst onwetenschappelijk en bovendien onbehoorlijk. Overigens blijkt voldoende, dat het VWO, juist opkomende voor academisch gevormden, niet weet dat de BVD niet wordt ingeschakeld door O.K. & W., zodat de hoofdaanval ten onrechte tegen de BVD gericht is.

Het VWO disqualificeert de Kamercommissie voor de BVD door, opkomend voor de politieke tegenstanders van de grote partijen, de objectiviteit van dit college in twijfel te trekken: De Kamercommissie zou tekort schieten in gevoel voor het belang van de wetenschap en voor de vrijheid van overtuiging en meningsuiting. Weinig respect voor de volksvertegenwoordiging !

Het VWO heeft een literatuuropgave gegeven, doch daaruit weggelaten tal van vindplaatsen, welke bewijs tegen de stellingen van het VWO inhouden, in het bijzonder Kamerstukken. Ja zelfs verwijst men naar een artikel in "De Groene", doch verzwijgt dat de daar geciteerde dat artikel "zeer tendentius" heeft genoemd !

Ondanks al hetgeen door Ministers en de Kamers gezegd is, persisteert het VWO bij de visie, dat de BVD niet alleen feitelijke rapporten verstrekt, maar t.a.v. benoemingen ook advies geeft. De BVD wordt suggestieve kracht toegekend en de indruk wordt gewekt dat de Dienst zich aan contrôle wil onttrekken. Maar niet vermeld wordt, dat het Hoofd van de Dienst juist aan

had meegedeeld, niet tegen contrôle te zijn, b.v. van een Ombudsman i.p.v. de Kamercommissie.

Spreker maakt nog tal van opmerkingen. De quintessens is, dat de aanval van het VWO eigenlijk niet betreft de werkzaamheid van de BVD, maar het benoemingsbeleid van de Overheid. Dit had ook kunnen geschieden zonder zelfs maar de BVD te noemen !

Argumentatie en betoogtrant dragen meer het kenmerk van een politiek schotschrift dan van een verantwoorde bestudering. De leden van de studiec commissie hebben zich, de doelstelling van hun verbond vergetende, kennelijk op sleeptouw laten nemen door Prof. Wertheim, die al vele jaren op allerlei manieren tegen de BVD strijdt.

De wijze waarop antecedentenonderzoeken geschieden, de gevallen waarin en de wijze van mededeling aan de daarvoor in aanmerking komende instanties, worden nog eens gememoreerd; ze zijn in deze kring bekend.

Natuurlijk blijft altijd de mogelijkheid open, dat de door de BVD verstrekte gegevens niet geheel stroken met de werkelijkheid; zoals ook rechterlijke dwalingen mogelijk blijven. De Dienst mag echter rustig zeggen, dat met grote omzichtigheid te werk wordt gegaan. De door en voor de Politie ontworpen richtlijnen voor exploitatie van politieke gegevens beogen hetzelfde.

Resumerende: Aanvallen zullen op een instituut als de BVD wel altijd worden gedaan, de Dienst heeft niet de illusie populair te worden, maar streeft er wel naar toch zoveel vertrouwen bij het publiek te verkrijgen, dat op medewerking in de vervulling van zijn taak kan worden gerekend. Dit geldt natuurlijk ook voor de Politie. De recente aanvallen hebben de leidende functionarissen van de BVD bepaald niet ontmoedigd.

Discussie

De heer merkt op, dat het hem is opgevallen dat de mededelingen over het afluisteren van de telefoon zo gunstig zijn ontvangen. Hij vraagt zich af, waar de wettelijke basis voor deze activiteit ligt.

Mr. DAMSTÉ antwoordt, dat hier een beroep op noodweer, nl. staatsnoodweer, kan worden gedaan. De toepassing van staatsnoodweer geschiedt door de uitvoerende, niet door de rechterlijke macht, vandaar de inschakeling van de vier Ministers.

Op de vraag van de heer , waarom de Minister van Defensie niet bij de behandeling van deze kwestie betrokken is geweest, antwoordt Mr. DAMSTÉ, dat wáár ook de hand van de vijand zich manifesteert, dit per definitie altijd ook een zaak van de BVD is: Bedreiging van een militair doel is ook bedreiging van de veiligheid van de staat. Volstaan kon derhalve worden met de Minister van Binnenlandse Zaken.

In overleg met de aanwezigen stelt Mr. DAMSTÉ de datum van de volgende vergadering vast op 18 juni 1964. Het onderwerp van bespreking zal zijn: "Randverschijnselen van het rechts en links extremisme".